

SKLEPI ANALIZE

O IZVAJANJU STORITVE POMOČ NA DOMU V LETU 2021

Organizacija storitve po občinah – kje je na voljo in kdo jo izvaja?

- Pomoč na domu je bila v okviru mreže javne službe na dan 31. 12. 2021 pravno-formalno zagotovljena v **211 od 212 občin**. Občina Jezersko namreč ni sklenila pogodbe z nobenim javnim zavodom, saj se nihče ni prijavil na razpis.
- V občinah Hodoš, Osilnica, Solčava in Sveti Andraž v Slovenskih Goricah, na dan 31. 12. 2021, ni bilo nobenega uporabnika.
- Skupaj je pomoč na domu v okviru mreže javne službe izvajalo **76 različnih izvajalcev**.
- Ponovno smo beležili porast občin, kjer storitev izvajajo zasebniki, in sicer na račun zmanjšanja števila občin, kjer jo izvajajo CSD.
- V povprečju je v letu 2021 en izvajalec izvajal pomoč na domu za **2,8 občin**, en zasebnik izvajal storitev v 22 občinah.
- Storitve v občini načeloma izvaja le **en izvajalec**, ki ima z občino sklenjeno pogodbo ali koncesijo, izjema sta le Ajdovščina in Ljubljana s po dvema izvajalcema pomoči na domu.

Cenovna dostopnost pomoči na domu – po kakšni ceni se izvaja in v okviru kolikšnih sredstev?

Cena za uporabnika

- **Povprečna potrjena cena ob delavnikih (cena, ki jo plača uporabnik)** storitve pomoči na domu na uro je **na dan 31. 12. 2021 znašala 5,96 evra**, kar je 22 centov več kot na dan 31. 12. 2020.
- Za storitve, opravljene **ob sobotah, je povprečna potrjena znašala 6,22 EUR, ob nedeljah 7,88 evra, ob praznikih pa 8,29 evra**. Vse cene so se v primerjavi s preteklim letom zvišale.
- Nobena občina storitve za uporabnika ne izvaja brezplačno.
- Podobno kot v preteklih letih je tudi v letu 2021 **povprečna cena za uporabnika najnižja v goriški regiji (4,85 EUR)**.
- Povprečna cena za uporabnike je **najnižja v specializiranih zavodih za pomoč na domu (4,69 EUR)**, sledijo **zasebniki (5,86 EUR)**. Uporabniki so v povprečju v letu 2021 največ plačevali pri CSD, **6,07 EUR**.
- **Celotni stroški pomoči na domu na uro so na dan 31. 12. 2021 v povprečju znašali 20,15 EUR**, kar je 67 centov več kot v lanskem letu.
- Najnižji povprečni strošek storitve je bil v letu 2021 v **pomurski regiji** (18,71 EUR), najvišji pa v **primorsko-notranjski regiji** (23,06 EUR).
- V letu 2021 imajo v povprečju najvišje celotne stroške storitve **drugi javni zavodi** (21,06 EUR), sledijo jim domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi (20,78 EUR), CSD (20,36 EUR) in nato še zasebniki (18,93 EUR).

Celotna sredstva za izvajanje storitve

- **Celotna sredstva** za pomoč na domu (z oprostitvami) so v letu 2021 skupaj znašala **34.709.081,69 EUR**.
- Občine so za subvencioniranje pomoči na domu v letu 2021 skupaj namenile **25.397.808,00 EUR** (brez oprostitev), za doplačila oz. oprostitve plačila storitve nekaterim uporabnikom pa še dodatnih 750.272,82 EUR.
- Državne subvencije so v letu 2021 znašale **125.623,41 EUR** in so se v primerjavi z letom prej zvišale. Sredstva države so v letu 2021 pridobili v 17 občinah.
- Uporabniki in zavezanci so v letu 2021 skupno plačali **8.429.016,16 EUR**.

Časovna dostopnost pomoči na domu – kdaj se storitev izvaja?

- V letu 2021 je imelo **211 občin** na dan 31. 12. sprejeto ceno za izvajanje pomoči na domu ob delavnikih, **168 občin** je ceno sprejelo tudi ob sobotah, **164 občin** pa tudi ob nedeljah in med prazniki.
- Vse manj je tistih občin, v katerih je storitev dostopna samo ob delavnikih dopoldne (28).
- Pravno-formalno so storitev zagotavljali **vsak dan dopoldne in popoldne v 133 občinah** (63,0 %).
- Velika večina uporabnikov (78,0 %) storitev prejema samo od ponedeljka do petka, **15,4 % uporabnikov pa vse dni v tednu**, vključno s prazniki. 1,5 % uporabnikov prejema storitve od ponedeljka do nedelje, ne pa tudi ob praznikih.

- Obstaja tudi skupina uporabnikov, ki pomoč na domu prejema **samo med vikendi**, in sicer **28** uporabnikov oz. 0,3 % samo ob sobotah, 24 samo ob sobotah in nedeljah ter 18 uporabnikov samo ob sobotah, nedeljah in med prazniki.
- Uporabniki so v 2021 storitev prejemali v naslednjih terminih:
 - **30,4 %** uporabnikov prejema storitev **zjutraj**, do 11h;
 - **40,8 %** uporabnikov prejema storitev **opoldan**, od vključno 11h do 16h;
 - **0,3 %** uporabnikov prejema storitev **zvečer**, od vključno 16h dalje;
 - **3,5 %** uporabnikov prejema storitev **zjutraj in zvečer** hkrati;
 - **1,4 %** uporabnikov prejema storitev **opoldne in zvečer** hkrati;
 - **12,1 %** uporabnikov prejema storitve **zjutraj in opoldan** hkrati;
 - **3,7 %** uporabnikov prejema storitev **v vseh treh terminih** hkrati.
- Najmanj 100 uporabnikov je v letu 2021 vsaj občasno potrebovalo neposredno socialno oskrbo vsaj dveh socialnih oskrbovalk hkrati, torej v enem obisku.
- Dobra petina uporabnikov je storitev pomoči na domu prejela večkrat na dan (22,4 %), od tega dvakrat na dan 18,4 %, trikrat na dan pa 4,0 % uporabnikov.

Kader in izvajanje pomoči na domu – kdo jo izvaja in pod kakšnimi pogoji?

- **Strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje** oskrbe izvajalo **113 oseb**. Obseg zaposlitve za strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe je na dan 31. 12. 2021 znašal **74,8 zaposlitev**.
- Večina vodij oz. koordinatork je **žensk (96,7 %)**, v povprečju pa so **stare 42,2 let** (med 28 in 65 let).
- Tako kot v preteklih letih je bila večina vodij in koordinatork **socialnih delavk**.
- V povprečju prejemajo plačo po **38. plačnem razredu**.
- **Socialno oskrbo na domu** je izvajalo **1.137 oseb**. Obseg zaposlitve za neposredno socialno oskrbo je v na dan 31. 12. 2021 znašal **1.085,1**.
- Velika večina (97,7 %) socialnih oskrbovalk, ki so na dan 31. 12. 2021 izvajale oskrbo, je bila **redno zaposlenih**.
- Večina socialnih oskrbovalk je **žensk (96,5 %)**. Povprečna starost socialnih oskrbovalk je v letu 2021 **47,0 let**, kar je nekoliko višje kot v letu prej.
- Plače socialnih oskrbovalk so se v letu 2021 v skladu z dogovorom med sindikati in Vlado RS povišale za štiri plačne razrede. Tako povprečen plačni razred na dan 31. 12. 2021 znaša **24,7**, kar je za 3,5 plačne razrede višje kot letu 2020.
- Kot kažejo podatki, je v letu 2021 **ena socialna oskrbovalka obiskala posameznega uporabnika 7,5-krat na mesec**.
- Socialna oskrbovalka za enkratni obisk pri uporabniku povprečno porabi **58,8 minut** efektivnega časa, kar je več kot lani (49,1 min).
- Socialne oskrbovalke so opravile v letu 2021 povprečno **97,8 efektivnih ur na mesec**. Povprečno mesečno število efektivnih ur se skozi leta izraziteje ne spreminja, in sicer se giblje med 99 in 105 urami. Izvajalci pomoči na domu v povprečju ne dosegajo normativa storitve, ki predvideva povprečno 110 ur efektivnega dela na mesec.
- V povprečju je imela socialna oskrbovalka v letu 2021 **6,5 obiskov na dan med tednom** ter **5,2 obiskov na dan med vikendom**. V povprečju je socialna oskrbovalka v letu 2021 **med tednom razvozila 5,4 kosil na dan** ter **1,8 kosil na dan med vikendom**.

Uporabniki pomoči na domu – kdo prejema storitev, pod kakšnimi pogoji in kako?

- Na dan 31. 12. 2021 je bilo v Sloveniji **8.265 uporabnikov** pomoči na domu. Število uporabnikov je v primerjavi z letom 2020 **naraslo za 0,7 %**.
- Število vseh uporabnikov v letu 2021 je bilo **12.921**.
- V letu 2021 je s prejetjem storitve v istem obdobju **prenehalo 4.656 uporabnikov** pomoči na domu (največ zaradi odhoda v institucionalno varstvo – 35,2 %).
- Povprečen uporabnik je v storitev vključen **cca 3 leta**. Regiji, v kateri so uporabniki vključeni najdlje, sta Goriška in Savinjska (3,52 let), najmanj pa so vključeni v Zasavski regiji (2,92 let).
- **Tretjina uporabnikov (36,7 %)** se je v storitev **vključila v letu 2021**, slaba desetina uporabnikov pa je v storitev **vključena več kot sedem let**.
- Med uporabniki pomoči na domu je približno **dve tretjini žensk (65,5 %)**.
- **Slaba polovica (48,4 %)** uporabnikov je **ovdovelih, 29,8 % poročenih oz. v izvenzakonski skupnosti** ter **17,3 % samskih**.

- Največ oseb (7.430 oseb) je v storitev vključenih zaradi **starosti ali pojavov, ki spremljajo starost in so nezmožne za popolnoma samostojno življenje**.
- V celotni populaciji prejemnikov pomoči na domu se najbolj spreminja delež oseb v starosti **80 let in več**, in sicer je le ta v letu 2009 znašal 53,4 %, 2021 pa je dosegel že skoraj dve tretjini (67,6 %).
- Na dan 31. 12. 2021 so v 30 slovenskih občinah zabeležili **58 uporabnikov (0,7 %), ki so imeli začasno bivališče v drugih občinah**.
- Podatki v letu 2021 kažejo, da vsaj **635 uporabnikov** pomoči na domu **prejema enega izmed denarnih dodatkov**, da je vsaj **818 uporabnikov vključenih v patronažno varstvo**, da ima vsaj **11 uporabnikov družinskega pomočnika** ter, da vsaj **45 uporabnikov prejema osebno asistenco**.
- V letu 2021 so vsi uporabniki skupaj prejeli **18.815 opravil iz vseh treh sklopov**. **Najvišji je delež gospodinjske pomoči** (37,5 %); sledi pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (34,7 %), najnižji pa je delež temeljnih dnevnih opravil (27,8 %).
- V povprečju so uporabniki prejeli **2,3 opravila**, podobno kot v preteklih letih.
- V letu 2021 **je skoraj dve tretjini uporabnikov** (64,4 %) **prejemalo manj kot 3,5 ure pomoči na domu tedensko**.
- V povprečju so uporabniki v letu 2021 prejeli **20,2 obiskov mesečno**.
- Na dan 31. 12. 2021 je bilo po poročanih podatkih **najmanj 394 uporabnikov (4,9 %) opravičenih plačila storitve**.

Ocene potreb uporabnikov – kolikšne so?

- Podatki za leto 2021 kažejo, da med uporabniki pomoči na domu ostaja določen obseg potreb ostaja nezadovoljen. Med uporabniki storitve so namreč tudi takšni, ki bi potrebovali izvajanje v večjem obsegu, in sicer je takšnih oseb **najmanj 230**.
- Poleg tega izvajalci storitve ocenjujejo tudi, da so potrebe po storitvi večje oz. poročajo, da v svojih lokalnih okoljih prepoznajo osebe, ki bi bile do storitve upravičene, pa se vanjo ne vključijo oz. za storitev ne zaprosijo. Tako poroča 24 izvajalcev. Ocenjujemo, da bi se v Sloveniji v tem trenutku v pomoč na domu **lahko vključilo še najmanj 536 oseb**, ki tega iz različnih razlogov ne storijo.
- **Izvajalci pomoči na domu so v letu 2021 zavrnil najmanj 129 oseb** (pri 14 izvajalcih), ki so izrazile željo po vključitvi v storitev in bile do te tudi upravičene. Razlogov za zavrnitev je več, daleč najpogostejše pa izvajalci navajajo **finančne razloge, prezasedenost terminov oz. pomanjkanje kadra**.
- Na čakalnem seznamu je bilo na dan 31. 12. 2021 **1.105 oseb** (poroča 44 izvajalcev).

Strateški vidik razvoja pomoči na domu – ali storitev dosega nacionalno zastavljene cilje?

- Ob koncu leta 2021 je bilo v storitev pomoč na domu vključenih 7.616 uporabnikov starih nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje.
- Pomoč na domu enako kot v lanskem letu prejema **1,7 % oseb**, starih 65 let ali več, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje. Cilj ReNPSV (2013–2020) je tako realiziran **skoraj do polovice**.
- Na nacionalni ravni se slika izrazito ne spreminja, kljub temu pa je zaznati v posameznih občinah, da se doseganje zastavljenega cilja izboljšuje. Število občin, kjer je v storitev vključenih **do vključno 1,5 % oseb v starosti 65 let in več** je 103, občin, kjer je v storitev **vključenih več kot 3 % oseb v starosti 65 let in več** pa je enako kot lani 27.
- Ob koncu leta 2021 je bilo v storitev vključenih **653 oseb** (manj kot lani) iz ciljne populacije odraslih invalidnih oseb, kronično bolnih in oseb z dolgotrajnimi okvarami zdravja, kar pomeni, da je nacionalno zastavljeni cilj realiziran **54,4 %** (cilj je 1.200 oseb).
- Uresničevanja cilja za storitev pomoč na domu za otroke in mladostnike ne moremo izračunati, saj obseg (stanje in cilj) in organiziranost storitve **nista opredeljena skladno s ciljno skupino**.